

מכתב שנועד להגן על ידן - מעיד על עצמו

JOHN H. RAUCH
CONSULTING ECONOMIST

433 North Camden Drive • Suite 800 • Beverly Hills, California 90210

March 16, 1977

Honorable Yitzhak Rabin
Prime Minister
The Office of the Prime Minister
Jerusalem, Israel

Honorable Menachem Begin M.K.
c/o The Knesset Building
Jerusalem, Israel

Rabbi Simon Dolgin
Ministry of Religion
Jerusalem, Israel

Re: Yigal Yadin/Haolam Hazeh

Gentlemen:

שאותו אדון הודיע לצוות כונסייה הנכסים של "בנקורפ" כי הפריטים הנ"ל הינם בבחינת "סחורה גנובה".

במשך שלוש השנים האחרונות, מאז התמוטטותו של "בנקורפ", נחקרתי כבר על-ידי החוקרים הטובים ביותר הקיימים בשטח: מחוקרי ועדת-הבנקים וכונסי הנכסים, ועד לאנשי "לוס-אנג'לס טיימס" וכתבי-העת "פורבס". אין ספק שהוצא סכום-עתק במאמץ לברר אם גנבתי דבר-מה מימי. עד לרגע זה לא הצליח איש לגלות אם גנבתי בחיי אף עשרה סניפים, ודבר כזה אף לא יתגלה לעולם. במהלך כל החקירות האלה מילאתי פינים ולא אמרתי דבר-המדובר היה רק בעסקים, ומשום כך הנחתי לאנשים לחשוב כרצונם. אלה המכירים אותי היטב, לא התרגשו מן הניסיון לבצע בי רצח אופני. אבל להאשים אותי בגנבנות חלק בגניבה ממדינת ישראל, ועוד בשיתוף פעולה עם אדם כמו הפרופסור ידן - על כך לא אוכל לעבור בשתיקה. מי חושב מר לגיב שהוא, לעזאזל!

כלל הנוגע לי, הוא מהווה סכנה לא כל כיוון שלי און מה להסתירי גם לא לפרופסור ידן, כיוון שבפוליטיקה - או מחוצה לה - מקומי בהיסטוריה של העם היהודי מובטח לו. אולם, הוא מהווה סכנה לעם במדינת ישראל ולעם היהודי ברחבי העולם כולו. הוא לא חיפש אחר האמת כמצופה מעיתונאי, אלא קיווה למצוא לכחוך - וככל ש' יהיה עסיסי יותר, כן יטב. הוא ודומיו מטילים על מדינת ישראל עיתון-נאית מעוררת-רחמים, המערערת את אמונו של הנוער שלנו באותם שעליו לכבדם, והמצגיגה כנבלים בסדר-גודל של שערויות וטרגיית את כל האנשים ש' סיכנו את חייהם - ותהיה מיפולגתם אשר תהיה - על-מנת שמדינת ישראל תקום ותחיה. הוא מנסה להציג עיסקה שנעשתה בגלוי ובמלאו הרצינות, ואשר כוונה ליצירת דבר-יפה, כדבר-מה מזהם ושפל. אם מר לגיב מעוניין ב' אמת, מדוע הוא משתמש בדרך-הכזב על-מנת להשיגה? חייתי שמח מאד, ו' עוד יותר מכך, לספר לו את כל הידוע לי. אולם, גישתו לעניין עוררה את חמת, כיוון שתכסיסים מסוג זה מצד ישראלי מקלקלים את שמה של ישראל.

בשעה שידם של אלפי ישראלים הגו' נים, העובדים קשה, אינה משגת לשלם אף את מס-הנסיעות כדי לבקר בא-מי יוקה ולפתח קשרים חיוביים אמיתיים, למה שמר לגיב יבזבז מטבעים יקר על עיתונות צחוזה ורדיפת-סנסציות, רק כדי לגלות חיכוכים וספקות הנוגעים ליש' ראל בין הישראלים בביתם ובין אלה ש' ברחבי העולם, האוהבים את ישראל!

ג'ון ראוש

וממתנות לקביעה בדבר ערכן מטעם האחראים לכך הן בישראל והן בארצות-הברית. ככל הידוע לי, מעולם לא נקבע כל ערך ממשי שלהן.

אולם, אתמול - ה-15 במאוס - גיליתי את ערכן הממשי. נראה שהן הפכו מכשירי רבי-ערך במאמץ מכוון מצד ישראליים מסוימים להשחיר את דמותו של הפרופסור ידן בעיני העולם. נדהמתי. אף שעמלתי קשה, מאז עמדתי על דעתי, למען מדינת ישראל, מאמצי היו תמיד בתחום הכלכלי והתרבותי. מעולם לא נטלתי חלק - או נטיתי לצד כלשהו - בפעילות של קבוצה פוליטית מסוימת כלשהי בישראל. על-מנת להוכיח את חפותי הפוליטית, הרי בין שאר הדברים שעשיתי בחיי מומנתי את הוצאת סיפורי של יעקוב מרידור, "ארוכה הדרך ל-חירות", באמריקה, אירחתי את אחיינו של אליהו גולומב בביתי במשך תקופה ארוכה. איני מכיר כל אורחים או פוליטיקאים ישראלים חשובים, אף שראיתי ופגשתי רבים מהם באורח חולף, כולל הפרופסור ידן וכולכם. מאזימותי מיד הערצתי את כוחם, אומץ-ליבם ו' מסירותם של אותם אליהם ממונן ה' מיכתב הזה שכל אחד מהם, במיסגרת מיפולגת-שלו פעל, ללא ספק, לפי קווי מיפולגתו לקידום עניינה של ארץ-ישראל באופן זה או אחר. מאז ילדותי חשתי כך גם לגבי הפרופסור ידן. כאשר הפך לחתיית למען בני-דורו את תחילתו ה' עתיקה של עמנו. איני יודע אם הייתי מצביע עבורו, אילו חייתי בישראל. אך כאב לבנים, אני רוצה עתה שבני יקראו את סיפורי ומאמריו באותם תשומת-לב וכבוד שבהם קראתיים אנוכי.

אתמול קיבלתי טלפון מאדם שהציג את עצמו כ"עיתונאי" של העיתון "העולם הזה", ושמו מר לגיב. מר לגיב שאל אותי כמה שאלות שופעות-רזומים, ביחס לאירועים שהתרחשו בשנת 1972 ואשר הוזכרו לעיל. הוא אמר לי שביקר אצל כונסייה-נכסים של "בנקורפ" וראה שם את ההמחאה אשר, לפי דבריו, לא נ' שמה לפקודת האוניברסיטה העיברית אלא לפקודתו של הפרופסור ידן באופן אישי. מאחר שהדברים אירעו לפני כ' עט חמש שנים, לא סמכתי על זיכרוני. משום כך, אחרי שיחת עם אותו "עיתונאי" טילפנתי למישרדי "בנקורפ", כדי לאמת את הדברים כפי שהיו וזכורים לי. נאמר לי כי פחות משעתיים קודם-לכן ראה מר לגיב את ההמחאה במו-עינו, וכי זיכרוני אכן של העטני. נראה שאותו "עיתונאי" ישראלי נכבד ומבויק נ' ניסה להביא אותי לידי כך שאודה ב' קנוניה כלשהי שתכליתה לממן את דרכו של הפרופסור ידן לראשות הממשלה. ומה שחשוב עוד יותר, נאמר לי גם

יגאל הרע יגאל הטוב

יש מיכתבים המעידים על אופי בעדיהם ועל כוונותיהם יותר מאדף מיסמכים מרשיעים. כזהו המיכתב המפורסם להלן.

מגמת המיכתב היא להגן באופן קיצוני על יגאל ידן. כתב אותו מנהל הבנק, שהיה מעורב בעיסי קה המתוארת בעמודים אלה. בעל המיכתב מעיד על עצמו שטובי החוקרים חשדו בו שהוא גנב כ' פים, ומתפאר בכך שלא גילו דבר. ההשמנות הפרועות במיכתב, השמאלץ הציוני המבחילי, ההכ' ריות הרמות על חפותי-מפשע - כל אלה מעוררים למחשבה. אך הנקודה החשובה היא שמיכתב זה שותר, כמכה נקודות קטנות אך חשובות ביותר, את גירסתו של ידן - מבלי ששני בעדי-הדבר הבחינו בכך.

להלן המיכתב במהותו:
במהלך שנת 1972, בהיותי נשיא "בנקורפ בורוליה-הילס", בנק קטן בקלי-פורניה, עמד יו"ר מועצת-המנהלים שלנו בראש מיטלת של אויגו הנשיאם ה' צעירים - שהוא אירגון של אנשי-עסקים צעירים - שערכה סיור בישראל. במרוצת הסיור הזה נפגשה המיטלת עם מנהי-גים ואורחים ישראלים נכבדים רבים, ביניהם הפרופסור יגאל ידן.

במהלך סיחה בין היושבי-ראש שלנו והפרופסור ידן, הסתבר כי בידי המכון לארכיאולוגיה של האוניברסיטה העיברית כמות גדולה של עודפי כלי-נשק עתיקים כפולים, שאותם מוכנה האוני-ברסיטה למסור לגומים המעוניינים בהם, תמורת תרומות כספיות לאוניברסיטה, על-מנת לאפשר לה בכך להמשיך ולהגביר את פעולתה הארכיאולוגית.

מאחר שרבים מלקוחות החברה שלנו מגלים עניין ניכר בישראל, ולחברה עצמה קשרים עיסקיים מבוססים עם ישראל, הוחלט - עם שובו של היור' שלנו - להעלות תרומה בסך 6,000 דולר תמורת אחדים מפריטים אלה. שקלנו את ה' רעיון להציג את כלי-הנשק העתיקים בתיבות-תצוגה בלובי של בניין-המישרדים הראשי שלנו. כעבור זמן נתקבלה תיבה קטנה (גודל של כ-10x10x30 ס"מ) ובה פריטים שונים, בצירוף תרשימים ואיורים מאת הפרופסור ידן, שתיארו איזה חלק מן הכלי המקורי השלם היוו החלקים הקטנים שהגיעו, וכן אישור לגבי האותנטיות של הכלים.

מכל מקום, התצוגה מעולם לא זכתה לראות את אור היום. בנק "בנקורפ בורוליה-הילס" נקלע לקשיים כספיים, ובסופו של דבר הוכרז פשיטת-רגל. מאז תחילת שנת 1974 מאחסנות העתיקות הארכיאולוגיות, עדיין בתיבתן המקורית,

הסתירה חשובה ביותר, כפי שיתברר בי המשך הניתוח. מה שברור הוא, כי רוואן לא הציג את העיסקה לבנק שלו כתרומה, אלא כרכישה של אוסף לשם הצגתו באולם הכניסה של הסניף החדש של הבנק. כאשר פשט הבנק את הרגל, ניסו הנאמנים, שמונו מטעם בתי-הדין, למכור את העתיקות. החברר להם כי שויים נמוך בהרבה מכפי ששולם עבורם. הוא פנה למעריך בישראל כדי לבדוק מה קרה. אינו היה התשדום תרומה, והאוסף הסריערה, כדיכרו ידן יראוש, לא היו הנאמנים פונים ל' שמאי כדי לנסות לברר אם רימו אותם!

את החלק השני בסעיף זה קל עוד יותר להפריך: החלק נוגע לדיברי ידן. כי האוירים והצוירים נשלחו על-ידי לוי לאמריקאים, יחד עם העתיקות.

מיכתבו של ידן לרוואן, שפורסם על-ידי במלואו בשבוע שעבר, קובע כי הי אחרים והצוירים נשלחו על-ידי ידן עצמו, כשנה אחרי ששלח לוי את העתיקות! חשוב להדגיש כי ידן עצמו מספר על הוספת האוירים לעתיקות, כדי להסביר את הפער הבלתי-מובן בין מה שנשלח לבין התמורה של 6000 דולר ששולמה. אינו היתה זו תרומה, לא היתה צורך בתוספת האוירים והצוירים כדי להוסיף לערך העתיקות ולשוות לעניין אופי של עיסקה מופחתית - ואילו האמון ידן ש' היתה זו תרומה, לא היתה מורה לספר עכשוו שעשה משהו כדי העתיקות את הערך!

רשיון כוזב

(3) רישיון-היצוא של אברהם לוי לא היה חוקי.

בעקבות התלונה שהגשתי לאגף-העתי-קות, על השעתיקות ומכרו על-ידי ידן לאמריקאים בלי רישיון חוקי, כתב הר יועץ-המישפטי של משרד-החניון מיכתב אלי, ובו קבע על מצא שהעתיקות הללו יוצאו כחוק על-ידי החברה של אברהם לוי. עתיקות ארץ-הקודש. כן קבע היועץ המישפטי הדר' צבי כהן, כי שולם על זייצוא מס חוקי.

מיכתב זה, אילו נשאר תקף, היה בו כדי להפריך חלק מהאשמות העולם הזה. לפני שהגיע המיכתב אלי הוא הגיע אל דובר תנועת ד"ש, שמיחר למסור לפירסום לרדיו, לטלוויזיה ולעיתונות. בשעה ש' שודרה הידיעה על מיכתב זה בסידורי ישראל, ביום השישי האחרון נפגשתי עם הדר' כהן במישרדו, מבלי שידעתי עם המיכתב נמסר לדובר ד"ש. ביקשתי מי הדר' כהן לראות את רשיון-היצוא.

התברר לי כי הצגתו בו שהתי מורה לעתיקות היא 250 דולר, ומשום כך שולם מס של 25 דולר! הראיתי לדר' כהן את מיכתבי ידן, וכן את הודעתו בכתב-האישום כי התמורה ששלחו האמריקאים לעתיקות היא 6000 דולר. לפיכך היה על מבקשי-הרישיון לשלם 600 דולר מס - 10% מתמורת היצוא. הדר' כהן הוסיף מייך למיכתב הראשון שהוציא תוספת בכתבי ידן, המאשרת כי הרישיון מצהיר על תמורה של 250 דולר בלבד, והציע בי אתלונן כחוק על ההצי' הרה הכוזבת. זאת עשיתי, בתלוי נה רישומית נוספת לאגף-העתיקות. ההצעה הכוזבת הוספת את רישיון-היצוא האמור לבתי-החוק, ומשאירה את האשמות "העולם הזה" תקפות: העתיקות שידן מכר לבנק האמריקאי נשלחו שלא כחוק, בלי רישיון חוקי, ולא שולם עדיהן המס כחוק!

ציק - על שם מי?

(4) בניגוד לדיברי ידן כי הציק היה משוך לפקודת המכון לארכיאולוגיה של האוניברסיטה העיברית, האמת היא שהציק משוך על שם "האוניברסיטה העיברית" כאשר מתחל לשם זה נכתב, או יגאל ידן. על גב הציק חתם ידן בכתב-ידו, באנגלית. כ: "יגאל ידן, ראש המכון לארכיאולוגיה, האוניברסיטה העיברית". מתחת לחתימתו הוסבעה החותמת, המכון לארכיאולוגיה" באנגלית. און על גב הציק, המיטב כושרי-הראייה שלי, כי חותמתו של הארי נברסיטה העיברית!

(המשך בעמוד 24)